

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριδῶν

Συνέχεια, ἴδιε σ. 57

Ἡ ξανθὴ κόμη της περιβάλλει τὸ μέτωπόν της δι' ἀτμώδους φωτεινῆς στεφάνης καὶ καταπίπτει εἰς πλουσίους βροστρυχοὺς ἐπὶ τοῦ εὐπλαύστου καὶ ὑπιτενοῦς σώματός της· οἱ κυανοὶ ὀφθαλμοὶ της, περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ μακρῶν μελαίνων βλεφαρίδων ὁμοιάζουσι πρὸς ἀντανάκλασιν τοῦ κυανοῦ χρώματος τῶν οὐρανῶν· οἱ βραχιόνες καὶ ὁ τράχηλος ὑποηλοῦσι σάρκα γαλακτώδους λευκότητος· αἱ παρειαὶ καὶ τὰ ὠτὰ της βάφονται ὑπὸ ζωηρᾶς ἐρυθρότητος· ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ὑπενθυμίζει τὰς μικρὰς ἐκείνας μαρκεσίας τῶν ζωγράφων τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, αἵτινες ἐγεννῶντο εἰς βίον ἀγνῶστον, ὃν δὲν ἔμελλον ἐπὶ πολὺ νὰ χαρῶσιν. Ἰσχυρὰ ὄρθια. Ὁ σύντροφός της, ὅστις πρὸ μικροῦ περιέβηκε τὴν ὄσφυν αὐτῆς διὰ τοῦ βραχιόνος τοῦ βλέπων ὁμοῦ μετ' αὐτῆς τὴν εἰκόνα ἐκείνην τῶν Παρισίων καὶ ἀκροώμενος μετ' αὐτῆς τὰ κύματα τῆς ἀρμονίας, αἴτινα διέχεεν εἰς τὸν ἀέρα ἡ μουσικὴ τῆς αυτοκρατορικῆς φρουρᾶς, καθῆται πλησίον της. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐλησημόνησαν τοὺς Παρισίους καὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, προσηλωθέντες ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐπέραστον φίλην του, χωρὶς δὲ νὰ τὸ συναίσθηται, τὴν παρκτηρεῖ μετὰ παραδόξου καὶ τρυφερᾶς προσοχῆς, ἀποθαυμάζων αὐτὴν ὡς νὰ τὴν ἐβλεπε διὰ πρώτην φοράν, μὴ δυναμένος ν' ἀποσπάσῃ τὸ βλέμμα ἀπὸ τῆς ἐπιχαρίτος ἐκείνης κατατομῆς, περιβάλλον αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματός ὡσεὶ διὰ μαγνητικῆς θωπείας.

Ὁ νεαρὸς σπουδαστὴς ἔμενεν ἀπασχολημένος εἰς τὴν θεωρίαν του. Ἄλλ' ἤτο ἀκόμη σπουδαστὴς ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι πέντε ἐτῶν· καὶ μήπως δὲν εἴμεθα παντοτε σπουδασταὶ· μήπως ὁ τότε διδάσκαλός μας κ. Σεβερέλ δὲν ἀπεκάλει ἑαυτὸν χθὲς ἔτι κατὰ τὸ ἑκατοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας του τὸν πρεσβύτατον τῶν ἐν Γαλλίᾳ σπουδαστῶν; Ὁ Γεώργιος Ἐλπίστος εἶχε περατώσει λίαν ἐνωρὶς τὰς ἐν τῷ λυκεῖῳ σπουδὰς του, αἵτινες οὐδὲν διδάσκουσιν ἐμῇ ἴσως μόνον τὴν μέθοδον ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἐξηκολούθει δὲ νὰ ἐμβαθύνῃ μετ' ἀκαταπόνητον ζέσεως εἰς τὰ μεγάλα προβλήματα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Ἡ ἀστρονομία κατὰ πρῶτον εἶχε γοητεύσει τὸ πνεῦμά του, τὸν ἐγνώρισα δὲ ἀκριβῶς (ὡς ὁ ἀναγνώστης ἴσως ἐνθυμεῖται ἐκ τῆς προγενεστέρως ἀφηγήσεως) εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τῶν Παρισίων, ὅπου εἶχεν εἰσέλθει ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἔκτου ἔτους τῆς ἡλικίας του, καὶ ὅπου διεκρίνετο διὰ τὴν ἀλλόκοτον καὶ παραδόξον ιδιότητα τοῦ νὰ μὴ ἔχη καμμίαν φιλοδοξίαν καὶ νὰ μὴ ἐπιθυμῇ

κανένα προβάσιμον. Ἐκκαιδεκαέτης ὡς καὶ εἰκοσιπενταέτης ἐνόμιζεν ὅτι εὕρισκετο κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ θανάτου του καὶ ἐθεώρει ἴσως ὅτι πράγματι ἡ ζωὴ παρέρχεται ταχέως καὶ ὅτι εἶνε περιττὸν νὰ ἐπιθυμῇ τις ἄλλο τι ἐκτὸς τῆς ἐπιστήμης, περιττὸν νὰ εὐχῆται ἄλλο τι ἐκτὸς τῆς εὐτυχίας τοῦ μελετᾶν καὶ μανθάνειν. Ἦτο ἥμισυ κοινωνικός, καίτοι κατὰ βάθος εἶχε τὸν χαρακτήρα φαιδρῶ παιδίου. Τὸ στόμα του μικρότατον καὶ χαριέστατα διαγραφόμενον ἐφάνετο μειδιῶν ἂν τις παρετήρη μετὰ προσοχῆς τὴν γωνίαν τῶν χειλέων· ἄλλως, ἐφάνετο μάλλον σκυθρωπὸν καὶ βέπον εἰς τὴν σιωπῇ. Οἱ ὀφθαλμοὶ του, ὧν τὸ ἀόριστον χρῶμα ὑπενεθύνιζε τὸ κυανοπράσινον τοῦ ὀρίζοντος τῆς θαλάσσης, μετέβαλλον χροιάν ἀναλόγως τοῦ φωτός καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἐσωτερικὰς συγκινήσεις· εἶχον συνήθως ἔκφρασιν μεγάλης γλυκύτητος· ἀλλ' εἰς τινὰς περιστάσεις ἐφάνοντο φλογιζόμενοι ὑπὸ πυρὸς ἀστραπῆς καὶ ψυχροὶ ὡς ὁ χάλυψ. Τὸ βλέμμα των ἦτο βαθύ, ἀνεξερεύνητον καὶ ποτε καὶ μάλιστα παράδοξον, αἰνιγματικόν. Τὰ ὠτὰ του ἦσαν μικρά, ἐπιχαρίτως κρασπεδούμενα· ὁ λοβὸς των ἦτο καλῶς ἀποκεχωρισμένος καὶ ἐλαφρῶς ἀνυψούμενος, τοῦθ' ὕπερ διὰ τοὺς λεπτομερῶς ἐξετάζοντας τὰ χαρακτηριστικὰ εἶνε ἐνδείξεις λεπτότητος πνεύματος. Τὸ μέτωπον ἦτο εὐρύ, καίτοι ἡ κεφαλὴ ἦτο μάλλον μικρά, μεγεθυνομένη ὑπὸ ὠραίας κόμης, στιλπνῶς βροστρυχομένης. Τὸ γένειόν του ἦτο λεπτόν, καστανόν ὡς ἡ κόμη, ἐλαφρῶς ἐνουλισμένον. Τὸ ἀνάστημά του ἦτο μέτριον καὶ τὸ σύνολον τοῦ παραστήματός του κομψόν, ἐμφύτως κομψόν, ἐπιμελημένον ἄνευ ἀξιώσεως ἀλλὰ καὶ ἄνευ προσποιήσεως.

Δὲν εἶχομεν ποσῶς συντροφίαν μετ' αὐτοῦ οὐδ' οἱ φίλοι μου οὐδ' ἐγὼ εἰς καμμίαν ἐποχὴν. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀργίας, ὅτε διεσκεδάζομεν δὲν παρευρίσκετο εἰς τὰς διασκεδάσεις μας. Ἦτο βυθισμένος διαρκῶς εἰς τὰς μελέτας του καὶ ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι κατεγίνετο ἀνευδότης εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς φιλοσοφικῆς λίθου, ἢ τὸν τετραγωνισμόν τοῦ κύκλου, ἢ τὸ ἀεικίνητον. Οὐδέποτε ἐγνώρισα φίλον τοῦ τινος, ἐξαιρέσει ἐμοῦ, ὅστις ἀμφιβαλλῶ ἂν ἔχαιρε πάσαν αὐτοῦ τὴν ἐμπιστοσύνην. Ἴσως ὅμως δὲν ἔσχεν ἄλλο σοβαρὸν καὶ ἰδιαιτέρον περιστατικὸν ἐν τῷ βίῳ του ἐκτὸς ἐκείνου, ὅπερ νῦν θὰ ἐξιτορήσω, καὶ τὸ ὅποσον ἠδυνήθη ἐπακριβῶς νὰ γνωρίσω ὡς μάρτυς, ἂν οὐχὶ ὡς ἐμπειπιστευμένος φίλος.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἦτο

ἡ διηνεκῆς ἀσχολία τοῦ λογισμοῦ του. Ἐνίοτε ἐνέκυπτεν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἀγνώστου μετὰ τόσης ἐντάσεως ἐγκεφαλικῆς λειτουργίας, ὥστε ἠσθάνετο ὑπὸ τὸ κρανίον του μυρμηκίαςιν, ἐν ἧ ἐφαίνοντο ἐκμηδενιζόμεναι πᾶσαι αἱ διανοητικαὶ τοῦ δυνάμεις. Συνέβαινε τοῦτο πρὸ πάντων ὅτε, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν ἤθελεν ἀναλύσει τὸ ζήτημα τῆς Ἀθανασίας, ἔβλεπε διὰ μίαν ἐξαφανιζομένην ἀπ' ἔμπροσθέν του τὴν παροῦσαν ἐφήμερον ζωὴν καὶ ἀνοιγομένην πρὸ τοῦ νοεροῦ του ὄντος τὴν ἀτελεύτητον αἰωνιότητα. Ἀπέναντι τοῦ θεάματος ἐκείνου τῆς ψυχῆς ἐν πλήρει αἰωνιότητι, ἐπόθει νὰ μάθῃ. Ἡ θεὰ τοῦ σώματος του ὠχροῦ καὶ παγεροῦ, περιβεβλημένου τὸ σάβανον, ἐκτάδην ἐντὸς φερέτρου, ἐγκαταλειμμένου εἰς τὸ βάθος στενοῦ τάφου, τελευταίας καὶ πενήμιου κατοικίας, ὑπὸ τὴν χλόην ἐφ' ἧς ὁ γρύλλος ἄδει, δὲν κατέθλιβε τόσον τὸ πνεῦμά του ὅσον ἡ ἀβεβαιότης τοῦ μέλλοντος. « Τί θ' ἀπογειώ; Τί θ' ἀπογειώμεν; ἐπανελάμβανεν, ὡσανεὶ ἡ ἰδέα αὕτη ἔμενε σταθερὰ ὡς ὄγκος ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου του. Ἄν ἀποθνήσκωμεν παντελῶς, τί οὐτιδανὴ κωμωδία εἶνε ὁ βίος μὲ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ἐλπίδας του! Ἄν εἴμεθα ἀθάνατοι, τί θὰ πράττωμεν κατὰ τὴν ἀτέρμονα αἰωνιότητα; Μετὰ ἑκατὸν ἔτη ἀπὸ σήμερον ποῦ θὰ εἶμαι; ποῦ θὰ εἶνε πάντες οἱ σημερινοὶ κάτοικοι τῆς Γῆς; καὶ οἱ κάτοικοι πάντων τῶν κόσμων; Ν' ἀποθάνωμεν διὰ παντός, διὰ παντός, νὰ μὴ ὑπάρξωμεν εἰμὴ ἐπὶ μίαν μόνην στιγμὴν, οἷος ἐμπαιγμός! μυριάκις προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ μὴ γεννηθῶμεν. Ἄλλ' ἂν τὸ πεπρωμένον εἶνε νὰ ζῶμεν αἰωνίως χωρὶς οὐδέποτε νὰ δυνηθῶμεν νὰ μεταβάλλωμεν κατὰ τι τὴν παραφέρουσαν ἡμᾶς εἰμαρμένην, ἔχοντες πρὸ ἡμῶν ἑσαεὶ τὴν ἀτελεύτητον αἰωνιότητα, πῶς νὰ ὑποστώμεν τὸ βάρος τοιοῦτου πεπρωμένου; Αὕτη ἄρα γε ἡ τύχη μᾶς ἀναμένει; Ἄν ποτε βαρυνθῶμεν τὴν ὑπαρξίν μας, θὰ μᾶς εἶνε ἀπηγορευμένον νὰ τὴν ἀποφύγωμεν, θὰ μᾶς εἶνε ἀδύνατον νὰ θέσωμεν τέρμα εἰς αὐτήν! σκληρότης μᾶλλον ἀδυσώπητος παρὰ ἡ τῆς ἐφημέρου ζωῆς, τῆς ἐξαφανιζομένης ὡς ἡ πτῆσις ἐντόμου ἐν τῇ δρόσῳ τῆς ἐσπέρας. Διατὶ λοιπὸν ἐγεννήθημεν; Διὰ νὰ βασανιζώμεθα ὑπὸ τῆς ἀβεβαιότητος; διὰ νὰ μὴ βλέπωμεν οὔτε μίαν κἂν ἐκ τῶν ἐλπίδων μας διασσωζομένην μετὰ τὴν ἐξέτασιν; διὰ νὰ ζῶμεν, ἐάν μὲν δὲν σκεπτόμεθα, ὡς ἡλίθιοι, ἐάν δὲ σκεπτόμεθα, ὡς παράφρονες; Καὶ ἔπειτα μᾶς λαλοῦσι περὶ τοῦ « ἀγαθοῦ Θεοῦ! » Καὶ ὑπάρχουσι θρησκεῖαι καὶ ἱερεῖς καὶ βραβῆνοι καὶ βόνζοι! Ἡ ἀνθρωπότης δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ γενεὰ εὐαπατήτων καὶ ἀπατωμένων. Ἡ θρησκεία εἶνε ὅ,τι καὶ ἡ πατρις καὶ ὁ ἱερεὺς ὅ,τι καὶ ὁ στρατιώτης. Οἱ ἄνθρωποι πάντων τῶν ἔθνων εἰσὶν ὠπλισμένοι μέχρις ὀδόντων ὅπως ἀλληλοσφα-

γῶσιν ὡς ἀνόητοι. Αἱ! αὐτὸ εἶνε τὸ φρονιμώτερον ἀφ' ὅσα δύνανται νὰ πράξωσιν εἶνε ἡ καλλιτέρα εὐχαριστία ἢν δύνανται ν' ἀποτείνωσι πρὸς τὴν φύσιν διὰ τὸ ἄδωρον δῶρον ὅπερ ἐχάρισεν αὐτοῖς παρέχουσα τὴν ζωὴν. »

Προσεπάθουν νὰ καταπραύνω τὰς βασάνους του, τὰς ἀνησυχίας του, δημιουργήσας χάριν ἐμοῦ τοῦ ἰδίου φιλοσοφικόν τι σύστημα, ὅπερ σχετικῶς μὲ ἱκανοποιεῖ. « Ὁ φόβος τοῦ θανάτου, ἔλεγον αὐτῶ, μοὶ φαίνεται παντελῶς χιμαιρικός. Δύο μόνον ὑποθέσεις ἐπιτρέπονται. Ὅτε κοιμώμεθα καθ' ἑκάστην ἐσπέραν, ἐνδεχόμενον εἶνε νὰ μὴ ἀφυπνισθῶμεν τὴν ἐπαύριον καὶ ἐν τούτοις ἡ ἰδέα αὕτη, ὅτε τὴν ἀναλογιζόμεθα, δὲν μᾶς ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ κοιμηθῶμεν. Λοιπὸν ἄ.) ἢ ἐάν τὰ πάντα λήγωσιν ὁμοῦ μετὰ τῆς ζωῆς, δὲν θὰ ἐξεγερθῶμεν ποσῶς ἀλλαχοῦ, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἔσται ὕπνος ὅστις δὲν ἔλξηεν, ὅστις δι' ἡμᾶς θὰ διαρκῆ αἰωνίως, καὶ ἐπομένως οὐδὲν ποτε θὰ μάθωμεν ἢ β'.), ἐάν ἡ ψυχὴ ἐπιζῇ τοῦ σώματος, θὰ ἐξεγερθῶμεν ἀλλαχοῦ ὅπως συνεχίσωμεν τὴν ἐνέργειαν ἡμῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἐξέγερσις δὲν δύναται νὰ εἶνε ἐπίφοβος· πρέπει μάλιστα νὰ εἶνε γοητευτικὴ, ἀφοῦ πᾶσα ὑπαρξίς ἐν τῇ φύσει ἔχει λόγον ὅπως ὑπάρχη καὶ πᾶν πλάσμα, τὸ κατώτατον ὅπως καὶ τὸ εὐγενέστατον, εὐρίσκει τὴν εὐδαιμονίαν ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς λειτουργίας του. »

Ἡ δικαιολογία αὕτη ἐφάνη καθησυχάζουσα αὐτόν. Ἄλλ' αἱ ἀνησυχίαι τῆς ἀμφιβολίας δὲν ἐβράδυναν ν' ἀναφανῶσιν αἰχμηραὶ ὡς ἄκναι. Ἐνίοτε περιεπλανᾶτο μονήρης εἰς τὰ εὐρύχωρα κοιμητήρια τῶν Παρισίων, προτιμῶν τὰς μεταξὺ τῶν τάφων ἐρήμους δενδροστοιχίας, ἀκροώμενος τὸν κρότον τοῦ ἀνέμου ἀνά μέσον τῶν δένδρων, τὸν θροῦν τῶν ξηρῶν φύλλων εἰς τὰς ἀτραπούς. Ἐνίοτε ἀπεμακρύνετο εἰς τὰ περιχώρα τῆς μεγαλοπόλεως, ἐντὸς τῶν δασῶν καὶ ἐπὶ ὄρας ὀλοκλήρους ἐβάδιζε διαλογιζόμενος. Ἄλλοτε πάλιν ἔμενε καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διάστημα ὀλοκλήρου ἡμέρας ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του κειμένῳ ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Πανθέου, τὸ ὅποιον ἐκρησάμενος εἰς σπουδαστήριον ἄμα καὶ ὡς αἰθουσα ὑποδοχῆς, μέχρι δὲ προκεχωρητικῆς ὄρας τῆς νυκτὸς ἀνέτεπεν ἐγκέφαλόν τινα ὄν ἐκόμιζεν ἐκ τῆς Κλινικῆς, ἐξετάζων διὰ τοῦ μικροσκοπίου τὴν φαῖαν αὐτοῦ ὕλην.

Ἡ ἀβεβαιότης τῶν θετικῶν λεγομένων ἐπισημῶν, ἡ ἀπότομος στάσις τοῦ πνεύματός του περὶ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων ἐξώθει αὐτὸν εἰς σφοδρὰν ἀπελπισίαν, πολλάκις δὲ τὸν εὔρον εἰς ἀδρανῆ χαύνωσιν, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς λάμποντας καὶ ἀπλανεῖς, τὰς χεῖρας φλεγούσας ἐκ τοῦ πυρετοῦ, τὸν σφυγμὸν τεταραγμένον καὶ διαλείποντα. Εἰς μίαν τῶν κρίσεων μάλιστα ἀνγκασθεὶς νὰ τὸν ἐγκαταλείψω ἐπὶ τινος ὄρας,

ἐνόμισα ὅτι δὲν θὰ τὸν εὕρισκον πλέον ζῶντα ὅτε ἐπανήλθον κατὰ τὴν πέμπτην τῆς πρωΐας. Ἐκεῖτο πλησίον του ποτήριον κυανούχου καλλιού, ὅπερ ἀπεπειράθη νὰ κρῦψη ἅμα τῇ ἀφίξει μου. Πλὴν ἀνακτήσας πάραυτα τὴν ἀταραξίαν του μετ' ἄκρας γαλήνης ψυχικῆς καὶ ἐλαφρῶς μειδιῶν: «Πρὸς τί! μοι εἶπεν· ἐάν εἴμεθα ἀθάνατοι, τὸ τοιοῦτο εἰς οὐδὲν χρησιμεύει. Ἄλλ' ἐπεθύμουν νὰ τὸ μάθω ἐνωρίτερον!» Μοι ὠμολόγησεν ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐνόμισεν ὅτι ἀνηρπάγη ἀλγεινῶς ἀπὸ τῆς κόμης καὶ ὑψώθη μέχρι τῆς ὀροφῆς, καὶ κατέπεσεν εἶτα μὲ ὄλον τὸ βᾶρος ἐπὶ τοῦ πατώματος.

Ἡ κοινὴ ἀδιαφορία ὡς πρὸς τὸ μέγα πρόβλημα, ὅπερ, κατ' αὐτόν, πρόηγεῖτο πάντων τῶν λοιπῶν, ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ τῆς ὑπάρξεώς μας ἢ τῆς ἐκμηδενισεώς μας, τὸν ἐξηρέθιζε τὰ μέγιστα. Πανταχοῦ ἔβλεπεν ἀνθρώπους ἀσχολομένους εἰς ὑλικά συμφέροντα, ἐξ ὀλοκλήρου κατεχομένους ὑπὸ τῆς ἀλλοκότου ιδέας τοῦ «νὰ κερδήσωσι χρήματα», ἀφιερῶντας πάντα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς των, πάσας τὰς ἡμέρας, πάσας τὰς ὥρας, πάσας τὰς στιγμὰς εἰς τὰ συμφέροντα ταῦτα ὑποκρυπτόμενα ὑπὸ παντοίας μορφῆς, οὐδαμοῦ δ' εὕρισκε διάνοιαν τινα ἐλευθέραν, ἀνεξάρτητον, ζῶσαν τὴν πνευματικὴν ζωὴν. Ἐδοξάζεν ὅτι τὰ λογικὰ ὄντα ἠδύναντο, ὥφειλον ζῶντα τὴν σωματικὴν ζωὴν, ἀφοῦ οὐκ ἔστιν ἄλλως γίνεσθαι, νὰ μὴ μένωσι τοῦλάχιστον δούλοι τοῦ τοιούτου χονδροειδοῦς ὀργανισμοῦ, ἀλλὰ ν' ἀφιερῶσι τὰς καλλιτέρας αὐτῶν στιγμὰς εἰς τὸν πνευματικὸν βίον.

Τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἄρχεται ἡ παρούσα διήγησις ὁ Γεώργιος ἦτο ἤδη διάσημος καὶ μάλιστα ἐπιφανὴς χάρις εἰς τὰς πρωτοτύπους ἐπιστημονικὰς ἐργασίας ἃς εἶχε δημοσιεύσει, καὶ εἰς συγγράμματά του τῆς ὑψηλῆς φιλολογίας, δι' ὧν τὸ ὄνομά του εἶχεν ἐπικρατηθῆ ὑφ' ὄλου τοῦ κόσμου. Καίτοι δὲν εἶχεν εἰσέτι συμπληρώσει τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, πλείονες τοῦ ἑκατομμυρίου ἀναγνώσται εἶχον ἀναγνώσει τὰ ἔργα του, τὰ ὅποια αὐτὸς ἐν τούτοις δὲν ἔγραψε διὰ τὸ πολὺ δημόσιον, ἀλλὰ τὰ ὅποια οὐχ ἦπτον νῦτύχησαν νὰ ἐκτιμηθῶσιν ὑπὸ τῆς πλειονότητος τῶν φιλομαθῶν, ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς μειονότητος τῶν πεφωτισμένων. Ἀνεκρηύχθη ὁ ἡγήτης νέας σχολῆς, ἔξοχοι δὲ κριτικοὶ ἀγνοοῦντες καὶ τὸ φυσικόν του ἄτομον καὶ τὴν ἡλικίαν του, ἐλάλουν ἤδη περὶ τῆς «διδασκαλίας» του.

Πῶς ὁ παράδοξος αὐτὸς φιλόσοφος, ὁ αὐστηρὸς σπουδαστὴς εὕρισκετο παρὰ τοὺς πόδας τῆς νεάνιδος κατὰ τὴν ὥραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. μόνος μετ' αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀνδρόρου ἐκείνου, ὅπου τοὺς συνηγήσαμεν; Θὰ τὸ μάθωμεν ἐκ τῆς συγχεῖας τῆς παρουσίας διηγήσεως.

[Μετάφρασις X.]

*Ἐπειτα συνέχεια

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σ. 53

Β'.

Τὴν Κυριακὴν, ἀπὸ τῆς ἐνδεκάτης, ὁ Παῦλος περιέμενε μόνος ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τῆς οἰκίας Ζιβρᾶ. Δὲν εἶχεν ἀκόμη φανῆ ἡ Ἑρμινία, οὔτε ἡ μήτηρ τῆς, οὔτε ὁ ἀδελφὸς τῆς, καὶ ἔτρεμεν ὁ νέος εἰς ἕκαστον βῆμα, τὸ ὅποιον ἤκουε πησιάζον. Πρώτην φοράν θὰ τὴν ἔβλεπε μετὰ τὸν ἐπισήμως σχεδὸν συνομολογηθέντα γάμον. Ὅποια δύσκολος συνάντησις! Καλλίτερον νὰποδιώξῃ τὴν φοβερὰν ἐνόχλησιν, νὰ φύγῃ ὡς ἴλθε, κρυφά, ἀπαρτήρητος. Ἄλλὰ θὰ τον προέδιδεν ἡ ὑπὲρτρα. . . ἔπειτα ἐδύνατο νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμῆν. Ἄ, γελοῖος ποῦ ἦτο! τί θὰ ἔκαμνεν; ἦτο δυνατόν νὰποφύγῃ εἰς τὸ ἐξῆς τὴν μνηστὴν τοῦ πατρός του.

Καὶ περιέμενε. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν τῷ ἐπῆλθον τόσαι ἀθρόαι σκέψεις καὶ ἀναμνήσεις, ὅσφ κατὰ τὴν βραχεῖαν διάρκειαν τῆς ἀναμονῆς του. Ἐντὸς τοῦ ὥραιου θαλάμου μὲ τὴν ἀποστιλβούσαν κιτρίνην διακόσμησιν, ἐν ᾧ τὸ φῶς εἰσέβαλλε γαλήνιον διὰ τριῶν ὑψηλῶν παραθύρων, ἀνοικτῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, αἱ ιδέαι του ἀπέκτων διαύρειαν ἔκτακτον καὶ ἀλληλουχίαν, συνδεόμεναι κανονικῶς, ὡς κρῖκοι ἀλύσειος ἀτέρμονος. Χωρὶς νὰ θέλῃ, ἀναπαρέστησεν ἐκεῖ μετὰ θαυμαστῆς ταχύτητος ὅλας τὰς παρωχημένας σκηνάς, ὄλον τὸ πάθος, τοῦ ὁποίου ὁ χώρος, ἐν ᾧ εὕρισκετο, ἐνέκλειε τὰς τρυφερωτέρας ἀναμνήσεις. Ἐκάστη σπιθαμὴ τοῦ θαλάμου ἐκείνου, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ διαφανομένου ἐν ῥοδοχρόφῳ φωτὶ διὰ τῆς ἡμιανοίκτου θύρας, καὶ τοῦ διαδρόμου, καὶ τοῦ προθαλάμου, — ἕκαστον ἐπιπλόν, ἕκαστον ἀντικείμενον τῶν περὶ ἐκράτει τεθαμμένον ἀνὰ ἓνα τῶν μυστικωτέρων του παλμῶν. Ἐπὶ τῶν τοίχων, ἐντὸς τῶν πολυτελῶν παισιῶν ἦσαν ἀνηρητημένοι αἱ εἰκόνες, τὰς ὁποίας τοσαύκις ἀπεθαύμασε μαζί τῆς, ἐξετάζων τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης. Ἦσαν περισσότεραι ἀφ' ὅσας ἀπῆτει ὁ αὐστηρὸς στολισμὸς τῆς αἰθούσης· ἀλλ' ὁ πατὴρ τῆς Ἑρμινίας ἦτο ζωγράφος ἐρασιτέχνης· ἐνόμισε δ' ὅτι σέβεται περισσότερο τὴν μνήμην του ἢ θυγάτηρ, ἀφίνουσα τὴν αἰθουσαν ὡς τὴν εἶχεν ἐκεῖνος ὅταν ἔζη, πλήρη τῶν εἰκόνων τὰς ὁποίας ἡγάπα. Πολλαὶ ἦσαν ἰδικαὶ του καὶ ἦσαν κάλλισται· πρὸ πάντων θαλασσογραφίαι τινὲς καὶ τοπία εἰς νύκτας σεληνοφεγγεῖς, ἃν καὶ οὐχὶ μετὰ πολλῆς λεπνότητος ἐξειργασμένα, διέθετον ἐν τούτοις πολὺ ῥομαντικῶς μὲ τὴν περιπαθειαν τοῦ χρωματισμοῦ. Ἐντὸς τοῦ ἄλλου θαλάμου, ἐν ᾧ συνήθροίζοντο πολλακις τὰς ἑσπέρας, διέκρινεν ἐν